

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Географічний факультет

Кафедра економічної та соціальної географії

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

ГЕОГРАФІЯ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

(назва дисципліни)

підготовки _____ **бакалавра**

(назва освітнього рівня)

спеціальності _____ **014.07 Середня освіта (Географія)**

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Середня освіта. Географія. Економіка

(назва освітньо-професійної, освітньо-наукової / освітньо-творчої програм)

Луцьк – 2021

Силабус навчальної дисципліни «ГЕОГРАФІЯ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія), за освітньо-професійною програмою Середня освіта. Географія. Економіка.

Розробник: Мандрик І. П., доцент кафедри економічної та соціальної географії, кандидат географічних наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії
Протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.

В. о. завідувача кафедри



Погребський Т. Г.

I. Опис навчальної дисципліни

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання / заочна форма навчання	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність 014.07 Середня освіта (Географія) Освітньо-професійна програма Середня освіта. Географія. Економіка Освітній рівень бакалавр	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 150/5		Рік навчання 4/5
		Семестр 8 /10
		Лекції 28 / 4 год
		Практичні (семінарські) 26 / 10 год.
		Самостійна робота 88 / 118 год
ІНДЗ: немає		Консультації 8 / 18 год
		Форма контролю: залік
Мова навчання Українська		

II. Інформація про викладача

Мандрик Ірина Петрівна

Науковий ступінь *кандидат географічних наук*

Вчене звання *доцент*

Посада *доцент*

Контактна інформація (м. т. 0508874739, mandryk2008@gmail.com)

Дні занять (*посилання на електронний розклад*)

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Географія світового господарства» висвітлює питання щодо етапів розвитку світового господарства, його функціональної і територіальної моделі, провідних трендів структурних змін під впливом науково-технічної революції. Вивчення навчальної дисципліни формує розуміння сучасної структурної та територіальної організації світового господарства, тенденцій у світових світо господарських зв'язках. Студентам запропоновано вивчення основних галузевих систем світового господарства: енергетики, металургійного комплексу, машинобудування, хімічної промисловості, лісопромислового комплексу, легкої та харчової промисловості; сільського господарства, транспорту і зв'язку.

2. Пререквізити. Історична географія з основами етногеографії, Географія промисловості, Географія транспорту, Політична географія, Регіональна економічна і соціальна географія.

Постреквізити. Просторовий аналіз, Географія світових ринків, Соціально-економічна статистика, Методика навчання географії у закладах загальної середньої освіти.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета навчальної дисципліни – формування сучасного суспільно-географічного мислення та системи спеціальних знань з проблем дослідження світового господарства як глобальної географічної системи.

Завдання навчальної дисципліни:

- з'ясувати вплив природно-географічних умов, соціально-економічних і техніко-економічних факторів на географію галузей і виробництв світового господарства;
- дослідити динаміку змін в галузевій і територіальній структурі провідних секторів (галузей) світового господарства;
- провести просторовий аналіз системи потоків товарів, послуг і фінансових ресурсів;
- виявити місце окремих держав світу у міжнародному поділі праці.

4. Результати навчання (компетентності). Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні досягти таких результатів навчання: **знати:** суть і зміст основних понять і категорій дисципліни; теорії виникнення, закони, закономірності і принципи розвитку й розміщення світового господарства; галузеву і функціональну структуру, тенденції в територіальній організації; склад окремих галузей світового господарства та особливості їх територіальної структури; **вміти:** систематизувати й аналізувати теоретичну інформацію з дисципліни; проводити аналіз факторів розвитку і розміщення галузей світового господарства; аналізувати галузеву і функціональну структуру світового господарства; визначати тенденції в територіальній організації світового господарства; визначати проблеми розвитку світового господарства; застосовувати набуті знання і вміння при викладанні шкільного курсу географії.

У процесі вивчення дисципліни студенти набудуть таких **компетентностей:**

Інтегральні компетентності.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності вчителя географії та економіки із застосуванням сучасних теорій та методів географічної, економічної та психолого-педагогічних наук, із використанням комплексу міждисциплінарних даних, за умов недостатності інформації та невизначеності умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти **(ІК)**.

Загальні компетентності (ЗК)

- знання й розуміння предметної професійної діяльності та здатність до професійного розвитку та навчання впродовж життя **(ЗК 2)**;

- здатність до письмової й усної комунікації державною мовою (**ЗК 4**);
- здатність до пошуку, обробки та критичного аналізу інформації з різних джерел, до інноваційного мислення, креативності, до генерування нових ідей (**ЗК 8**);
- здатність до використання знань в практичній діяльності, до адаптації та дії в нових умовах (**ЗК 9**).

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)

- здатність застосовувати набуті географічні, економічні та психолого-педагогічні компетентності для формування в учнів ключових і предметних компетентностей на рівні базової середньої освіти (**ФК 1**).

Спеціальні (предметні) компетентності (ПК)

- здатність використовувати поняття, концепції, теорії географії й економіки для комплексної характеристики природних та соціально-економічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному) (**ПК 1**);
- здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем та людиною, розуміти і пояснювати стратегію сталого розвитку людства (**ПК 2**);
- здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах і країнах (**ПК 4**);
- здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати і пояснювати особливості геопросторової організації її природи, населення і господарства (**ПК 5**);
- здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів і форм організації життя людей у світі, регіонах, країнах (**ПК 9**);
- здатність виконувати прийоми опису, аналізу, систематизації інформації, отриманої із загальногеографічних та тематичних карт, представляти за картами комплексну географічну оцінку території, укладати картографічні твори з використанням сучасних інформаційних технологій (**ПК 10**).

5. Структура навчальної дисципліни

Для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Конс.	Сам. роб.	Форма контролю Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади вивчення світового господарства. Чинники розвитку світового господарства						

Тема 1. Світове господарство як глобальна географічна система	9	2	2	-	5	3
Тема 2. Вплив НТР на структуру світового господарства	7	2	-	-	5	2
Тема 3. Природні умови і ресурси світового господарства	12	4	2	1	5	3
Тема 4. Населення і трудові ресурси як чинники розвитку світового господарства	10	2	2	1	5	2
Разом за змістовим модулем 1	38	10	6	2	20	10
Змістовий модуль 2. Галузева і територіальна структура сучасного світового господарства						
Тема 5. Географія промисловості світу	30	6	8	1	15	12
Тема 6. Географія сільського господарства світу	15	2	2	1	10	6
Тема 7. Географія транспорту світу	15	2	2	1	10	4
Тема 8. Географія світового зв'язку	12	2	2	1	7	2
Тема 9. Роль сфери послуг у світовому господарстві	15	2	2	1	10	2
Тема 10. Міжнародні економічні відносини і світогосподарські зв'язки	13	2	2	1	8	2
Тема 11. Глобальні проблеми світового господарства та шляхи їх вирішення	12	2	2	-	8	2
Разом за змістовим модулем 2	112	18	20	6	68	30
Види підсумкових робіт (за потреби)						
Модульна контрольна робота 1						T/20
Модульна контрольна робота 2						T/40
Усього годин	150	28	26	8	88	100

Для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Конс.	Сам. роб.	Форма контролю Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади вивчення світового господарства. Чинники розвитку світового господарства						
Тема 1. Світове господарство як глобальна географічна система	27	2	2	3	20	5
Тема 2. Природні умови і ресурси світового господарства	27		2	3	20	5

Разом за змістовим модулем 1	54	2	4	6	40	10
Змістовий модуль 2. Галузева і територіальна структура сучасного світового господарства						
Тема 4. Географія промисловості світу	40	2	2	4	38	10
Тема 5. Географія сільського господарства світу	28	-	2	4	20	10
Тема 6. Географія транспорту світу	28	-	2	4	20	10
Разом за змістовим модулем 2	96	2	6	12	78	3
Види підсумкових робіт (за потреби)						
Модульна контрольна робота 1						T/60
Усього годин	150	4	10	18	118	100

6. Завдання для самостійного опрацювання

Кожна з визначених тем містить питання для додаткового самостійного опрацювання. Питання самостійної роботи оголошуються викладачем як на лекціях, так і під час проведення практичних занять. Загалом, основне коло самостійної роботи студента буде стосуватись наступних питань:

№ п/п	Тема	Кількість годин, денна ф.н./ заочна ф.н.
1	Суть та структура світового господарства	2 / 2
2	Етапи розвитку світового господарства	2 / 3
3	Закономірності розвитку і розміщення світового господарства	2 / 3
4	Міжнародний поділ праці як основна наукова категорія географії світового господарства	2 / 3
5	Економічна інтеграція, глобалізація, регіоналізація	2 / 3
6	Географія мінеральних ресурсів світу	2 / 3
7	Використання земельно-грунтових ресурсів світу	2 / 3
8	Рекреаційний потенціал світу	2 / 3
9	Водні ресурси світу та їх використання	2 / 3
10	Галузева структура світового господарства	2 / 3
11	Територіальна структура світового господарства	2 / 2
12	Ресурси Світового океану: географічний аспект	2 / 3
13	Територіальні поєднання природних ресурсів світу	2 / 3
14	Світовий ринок трудових ресурсів	2 / 3
15	Сутність глобальних екологічних проблем	2 / 3
16	Сутність глобальних економічних проблем	2 / 3
17	Сутність глобальної продовольчої проблеми	2 / 3
18	Географія гірничовидобувної промисловості світу	2 / 3
19	Паливно-енергетичний баланс світу: історико-географічні аспекти	2 / 3
20	Географія світового машинобудування	2 / 3

21	Географія харчової промисловості світу	2 / 3
22	Географія чорної металургії світу	2 / 3
23	Географія кольорової металургії світу	2 / 3
24	Географія видавничо-поліграфічної промисловості світу	2 / 3
25	Географія хімічної промисловості світу	2 / 3
26	Географія світового тваринництва	2 / 3
27	Географія світового рослинництва	2 / 3
28	Географія світового виноробства	2 / 3
29	Географія світового рибальства	2 / 3
30	Географія світової кіноіндустрії	2 / 3
31	Інфраструктура світового господарства	2 / 3
32	Географія світової торгівлі товарами	2 / 3
33	Географія світової торгівлі послугами	3 / 3
34	Основні параметри світової транспортної системи світу	3 / 3
35	Регіональні транспортні системи світу	3 / 3
36	Географія світових інформаційних комунікацій	3 / 3
37	Міжнародний туризм як галузь світового господарства	3 / 3
38	Географія світової науки	3 / 3
39	Загальні тенденції розвитку світового ринку послуг	3 / 3
40	ТНК та їх значення у світовому господарстві	3 / 3
	Всього	88 / 118

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі поточного і підсумкового контролю. Загальна оцінка за курс складається як алгебраїчна сума оцінок за поточне тестування (аудиторні заняття); контрольні роботи наприкінці кожного змістового модуля; самостійну роботу впродовж семестру. При цьому враховується присутність студента на заняттях та його активність під час практичних (семінарських) занять.

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу з дисципліни – 100 балів. За поточну успішність студент може отримати максимум 40 балів, за виконання підсумкових завдань (2 модульних контрольних роботи) – 60 балів.

Теми семінарських (практичних) занять сформовані із поєднання усних запитань для обговорення та практичних завдань (розрахунково-аналітичні завдання, складання таблиць, графіків, картосхем, діаграм тощо) та оцінюються у 2 або 3 бали кожне залежно від складності практичних завдань. Практичні навички можуть бути оцінені, якщо виконано всі завдання, правильно оформлено роботу, написані висновки.

Самостійна робота оцінюється під час усних відповідей студентів та включається до загальної оцінки теми під час виконання практичного заняття, а також під час написання модульних контрольних робіт.

Модуль 2 передбачає перевірку підсумкових знань і вмінь студентів шляхом написання двох модульних контрольних робіт (у формі тестових завдань різної складності), кожна з яких оцінюється у 30 балів (для заочної форми навчання передбачена одна модульна контрольна робота у формі

тестових завдань на 60 балів).

Обов'язковою вимогою є дотримання норм академічної культури і *добросовісності*. Недопустимо: пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставлених завдань.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. У разі відсутності студента на семінарських (практичних) заняттях з об'єктивних причин, він має право виконати завдання, передбачені планом семінарських (практичних) занять, і одержати відповідні оцінки. Відпрацювання пропущених занять має відбутися до останнього семінарського (практичного) заняття під час індивідуально-консультативної роботи викладача.

V. Підсумковий контроль

Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами поточного й підсумкового контролю в діапазоні від 0 до 100 балів.

Формою підсумкового контролю є залік. Студент, який упродовж семестру набрав не менше 60 балів, має право не складати залік. При цьому йому зараховуються бали, які набрані впродовж семестру. У випадку незадовільної оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може добрати бали, виконавши окремі види робіт (здати практичні роботи, здати або перездати окремі теми, написати підсумковий тест).

Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання.

Шкала оцінювання знань студентів

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка для заліку
90–100	зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна економічна і соціальна географія світу: навч. посіб. Київ: Видавничий центр «Академія», 2003. 688 с.

2. Воронин В. П. Мировое хозяйство и экономика стран мира: учеб. пособие для вузов. Москва: Финансы и статистика, 2007. 237 с.

3. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. / Я. Б. Олійник та ін.; за ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова. Київ: Знання, 2011. 640 с.

4. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. / Я. Б. Олійник та ін.; за ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смирнова. 2-е вид, стер., Київ: Знання, 2014. 637 с.

5. Голиков А. П., Грицак Ю. П., Казакова Н. А., Сидоров В. П. География мирового хозяйства: учеб. пособие / под ред. А. П. Голикова. Киев: Центр учебной л-ры. 2008. 192 с.

6. Економічна і соціальна географія світу: навч. посіб. / за ред. С. П. Кузика. Львів: Світ, 2002. 670 с.

7. Максаковский В. П. Географическая картина мира : в 2-х кн. Кн. 1: Общая характеристика мира. Москва: Дрофа, 2004. 496 с.

8. Нікітіна М. Г. Світове господарство та міжнародні відносини: просторові аспекти розвитку: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 192 с.

9. Соціально-економічна географія світу / за ред. Кузика С. П. Тернопіль : Підручники і посібники, 1998. 256 с.

10. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії: навч. посіб. Одеса: Астропринт, 2009. 544 с.

Додаткова

1. Атлас глобальних проблем світу. Київ: ДНВП «Картографія», 2009. 144 с.

2. Безуглий В. В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2005. 704 с.

3. Блій Г., Муллер П., Шаблій О. Географія : світи, регіони, концепти. Київ: Знання, 2004. 740 с.

4. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн / за ред. Є. П. Качана. Тернопіль, 1997. 200 с.

5. Мироненко Н. С. Введение в географию мирового хозяйства: Международное разделение труда. Москва : Аспект-Пресс, 2006. 253 с.

6. Родионова И. А. Учебное пособие по географии. Политическая карта мира. География мирового хозяйства. Москва: Московский. лицей, 1996. 159 с.

7. Родионова И. А. Промышленность мира: территориальные сдвиги во 2-й половине XX в. Москва: Московский лицей, 2002. 271 с.

8. Романова Э. П., Куракова Л. И., Ермаков Ю. Г. Природные ресурсы мира. Москва: Изд-во Моск. ун-та, 1993. 304 с.

9. Социально-экономическая география зарубежного мира / под ред. В. В. Вольского. Москва: Дрофа, 2003. 560 с.

10. Стеченко Д. М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика: навч. посіб. Київ: Вікар, 2001. 377 с.

11. Фаминский И. П. Мировое хозяйство: динамика, структура производства, мировые товарные рынки : учеб. пособие. Москва: Магистр, 2007. 670 с.

Інтернет-ресурси

1. Географічний портал: веб-сайт. URL : <http://www.geograf.com.ua/countries>.

2. Географіка: географічний портал. URL : <http://geografica.net.ua/>.

3. Геосвіт: веб-сайт. URL : <http://geoswit.ucoz.ru>.
4. География стран мира: веб-сайт. URL : <http://geo-tur.narod.ru>.
5. Країни світу: веб-сайт. URL: <http://svit.ukrinform.ua>.
6. Мировой Атлас Данных: веб-сайт. URL : <https://knoema.ru/>
7. Світова організація торгівлі: веб-сайт. URL: <https://www.wto.org/>
8. Організація Об'єднаних Націй: веб-сайт. URL : [http:// www.un.org](http://www.un.org)